

Oponentský posudok

pre inauguračné konanie doc. Ingrid Belčákovej PhD. za profesora v odbore Ochrana a využívanie krajiny

Posudok na získanie vedecko-pedagogického titulu **profesor** predkladám na základe menovania za oponenta dekanom Fakulty Prírodných vied a informatiky UKF v Nitre a v zmysle §5 ods. 6 a 8 Vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246 z 22. júla 2019 o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov profesor.

Vzdelanie

Doc. Belčáková vysokoškolské vzdelanie ukončila v roku 1988 na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave v odbore „ochrana prírodného prostredia, špecializácia - krajinná ekológia“ kde získala aj titul RNDr. Tu v rokoch 1992 – 1994 pôsobila ako interná doktorandka. Počas interného doktorandského štúdia na katedre krajinnej ekológie vyučovala predmety: krajinná ekológia, krajinnno-ekologické plánovanie, posudzovanie vplyvov na životné prostredie. V roku 2007 na STU realizovala habilitačné konanie v odbore priestorové plánovanie.

Pedagogická činnosť

Pedagogická činnosť docentky Belčákovej je veľmi bohatá. Svoju pedagogickú činnosť začala na Fakulte architektúry STU v Bratislave, kde v rokoch 1994 - 2016 pôsobila ako odborná asistentka, neskôr ako docentka. Na STU zabezpečovala výuku v študijnom programe Krajinná architektúra a krajinné plánovanie. Paralelne prednášala aj na Stavebnej fakulte STU v študijnom programe Krajínárstvo a krajinné plánovanie. Na Stavebnej Fakulte STU a na Fakulte architektúry STU vyučovala predmety: krajinné plánovanie a manažment, historické krajinné štruktúry, rekultivačné zásahy v krajine, environmentálne plánovanie, krajinná ekológia, posudzovanie vplyvov na životné prostredie, náuka o krajine I. a II., ateliérový projekt I. a II., tvorba sídelnej zelene. Intenzívne sa zapájala aj do pedagogického procesu na 3. stupni vzdelávania v ekologických a environmentálnych vedách na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Od septembra 2016 do súčasnosti pôsobí na Technickej univerzite vo Zvolene na Fakulte ekológie a environmentalistiky na Katedre UNESCO pre ekologické vedomie a trvalo udržateľný rozvoj, kde zabezpečuje výuku v študijných programoch Ochrana a využívanie krajiny, Ekológia a ochrana biodiverzity, Environmentálny manažment a Forézna a kriminalistická environmentalistika. Tu garantuje, prednáša a cvičí predmety: Krajinné plánovanie, Hodnotenie vplyvov na krajinu II., posudzovanie vplyvov na životné prostredie I. a II., verejná správa, správne a environmentálne právo I., environmentálne právo SR a verejná správa ŽP, integrovaná prevencia a kontrola znečistenia, manažment životného prostredia, environmentálne právo EÚ, štátna a medzinárodná environmentálna politika.

Aktívne sa venuje aj vedeniu bakalárskych a diplomových prác. Pod jej vedením bolo úspešne ukončených 20 bakalárskych a 47 diplomových prác. Taktiež bola školiteľkou 6 PhD. študentov, z toho traja už úspešne ukončili štúdium a pôsobia v danom odbore a traja sú po úspešnom absolvovaní dizertačnej skúšky. Oponovala 19 diplomových prác, 8 dizertačných prác a 2 bakalárske práce. V rokoch 2007 – 2011 bola doc. Belčáková členkou odborovej komisie doktorandského štúdia pre študijný program Environmentálne plánovanie a manažment v študijnom odbore 4.3.3 environmentálny manažment. Tiež bola členkou viacerých komisií pre dizertačné skúšky a obhajoby dizertačných prác v študijnom programe krajinnárstvo a krajinné plánovanie a je členkou štátnicovej skúšobnej komisie pre bakalárske a inžinierske štúdium v odbore environmentálny manažment na Fakulte ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene. V súčasnosti pôsobí aj ako školiteľ 3. stupňa štúdia v študijnom programe Ochrana a využívanie krajiny na Fakulte ekológie a environmentalistiky TU vo Zvolene. Pedagogicky pôsobila aj na Univerzite tretieho veku na STU v Bratislave a na TU vo Zvolene (2007 – 2019). V rámci programu Socrates Erasmus prednášala tiež na medzinárodných univerzitách v Portugalsku, v Estónsku v Turíne.

Je hlavnou autorkou dvoch vysokoškolských učebníc:

- Environmentálne plánovanie (Belčáková a Petříková, 2003) - práca sa sústreďuje na predstavenie environmentálneho plánovania v kontexte územného plánovania, ktoré má jasný legislatívny rámec. Nadstavbou je práve úloha manažmentu životného prostredia v koncepte udržateľného rozvoja s využitím environmentálnych nástrojov.
- Ochrana, tvorba a manažment krajiny (Belčáková, 2013) – autorka tu predstavuje prístupy formovania, využívania a ochrany krajiny až po vybrané nástroje manažmentu krajiny, ktorými sú najmä územný systém ekologickej stability, krajinné plánovanie v súvislosti s územným plánovaním a program obnovy dediny. Časť publikácie je venovaná hodnoteniu vnímania krajiny, ako predmetu krajinnno-ekologického poznávania.

Taktiež je spoluautorkou viacerých vysokoškolských učebníc, dvoch kapitol vo vysokoškolskej učebnici Landscape considerations in spatial planning vydanéj v zahraničnom vydavateľstve, troch kapitol v učebniciach a učebných textoch domácich univerzít (STU v Bratislave, PU v Prešove) a viacero manuálov a metodických príručiek v skriptách a učebných textoch (UK a STU v Bratislave).

Na základe posúdenia rozsahu a výstupov pedagogickej činnosti doc. Belčákovovej konštatujem, že vo vzdelávacej oblasti spĺňa, ba aj prekračuje všetky požadované kritériá Fakulty prírodných vied a informatiky UKF v Nitre na udelenie titulu „profesor“ (pedagogické pôsobenie uchádzača na VŠ v študijných programoch uskutočňovaných v študijnom odbore Ochrana a využívanie krajiny, min. 6 rokov pedagogickej praxe, 3 vysokoškolské učebnice, výchova 2 doktorandov (1 doktorand/ 1 doktorand po dizertačnej skúške). Menovaná vykazuje 30 rokov pedagogickej činnosti na VŠ, celkovo viedla 67 bakalárskych a magisterských prác, 6 doktorandov (3 úspešne ukončení, 3 po dizertačnej skúške). Je autorkou 5 vysokoškolských učebníc. Časový interval od získania titulu docent je 16 rokov.

Vedecká škola

Výskumné aktivity doc. Belčákovej sú ťažiskovo orientované na krajinné plánovanie a environmentálny manažment. Krajinno-ekologické základy získala na Prírodovedeckej fakulte UK počas doktorandského štúdia a zvlášť na viacerých zahraničných výskumných pobytoch a kurzoch krajinného plánovania a environmentálneho manažmentu:

- školiaci kurz programu OSN pre životné prostredie v roku 1990
- kurz „Zlepšenie mestského podnebia v krajinách východnej Európy“ na Medzinárodnom inštitúte pre mestské prostredie v roku 1992 – 1993
- kurz Ecoprofit Academy in Graz a v roku 1999 -2000
- štipendijný výskumný pobyt na Quenn Mary University of London and Westfield College v rokoch 1991 -1992

Menovaná sa zameriava najmä na rozvíjanie metód integrovaného manažmentu krajiny. Pozitívne treba hodnotiť, že doc. Belčáková chápe krajinu ako integrálny systém jej materiálno-energetickej entity a zároveň jej vizuálnych vlastností a hodnôt. Táto jej pozícia bola dobrým východiskom a predpokladom hodnotenia krajiny ako súčasti životného prostredia. Správne zdôrazňuje, že krajina je životným prostredím nielen biotických organizmov ale aj človeka. Zosúladovanie spoločenského rozvoja s krajinnoekologickými podmienkami je základom zabezpečenia trvalo udržateľného využívania krajiny a jej zdrojov.

Výsledky svojej vedeckej práce publikovala vo vedeckých a odborných publikáciách, viaceré aj v medzinárodných kolektívoch. Celkovo uvádza 174 publikácií, z čoho 3 predstavujú vedecké monografie vydané v domácich vydavateľstvách a 1 vedecká monografia vydaná v zahraničnom vydavateľstve. Taktiež publikovala 3 kapitoly vo vedeckých monografiách vydaných v zahraničných vydavateľstvách a tri kapitoly vo vedeckých monografiách vydaných v domácich vydavateľstvách, 28 prác je registrovaných v databáze WOS. 14 prác spadá do kategórie A+. Ostatné práce reprezentujú vedecké a odborné publikácie v domácich a zahraničných časopisoch a publikácie v domácich a zahraničných zborníkoch. O kvalite publikačnej činnosti svedčia ohlasy, ktoré boli zaznamenané na jej práce. Celkovo bolo zaznamenaných 461 citácií na jej práce, z toho citácie v zahraničných publikáciách registrovaných v citačných indexoch Scopus alebo WoS dosahujú hodnotu 325 citácií. Predstavené vedecko-výskumné výsledky doc. Belčákovej patria k prácam, ktoré reprezentujú stredoeurópsku krajinno-ekologickú a zároveň environmentálnu školu s významným medzinárodným kreditom. Publikačná aktivita, ako i zaznamenané ohlasy na publikácie vysoko prekračujú kritéria pre publikačnú činnosť a ohlasy stanovené FPVaI UKF v Nitre pre získanie akademického titulu profesor.

Vedecké prístupy zamerané na krajinnoekologický výskum a manažment krajiny aplikovali a rozvíjali vo svojich prácach aj jej PhD. študenti. Pod vedením doc. Belčákovej dizertačnú prácu v odbore environmentálny manažment, oblasť výskumu environmentalistika a ekológia ukončil jeden doktorand a dvaja doktorandi v odbore krajinárstvo, oblasť výskumu poľnohospodárske a lesnícke vedy. Po dizertačnej skúške v odbore environmentálny manažment, je jeden doktorand a dvaja doktorandi v odbore krajinárstvo.

Doc. Belčáková preukázala aj značné koordinačné a manažérske schopnosti, ktoré dokladovala organizáciou mnohých vedeckých podujatí počas svojho akademického pôsobenia

a vedením a úspešným riešením viacerých domácich i medzinárodných projektov. Bola reprezentantkou Slovenska v medzinárodnej organizácii International Association of Impact Assessment (IAIA, North Dakota, USA) a pôsobila ako národný expert za SR v NATO/CCMS project Network a Regional Environmental Center so sídlom v Szentendre (Maďarsko). Zároveň dlhodobo pôsobila a pôsobí v profesijných organizáciách IALE-SK (International Association for Landscape Ecology na Slovensku) a SEKOS (Slovenská ekologická spoločnosť pri SAV). Bola tiež členkou Komisie pre zapisovanie do zoznamu odborne spôsobilých osôb pre posudzovanie vplyvov na životné prostredie pri Ministerstve životného prostredia SR a členkou Národnej komisie Ceny za krajinu pri Slovenskej agentúre životného prostredia.

Bola zodpovednou riešiteľkou viacerých domácich a medzinárodných projektov. Pôsobila v pozícii vedúcej 4 projektov medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce s dôrazom na zapájanie sa Slovenskej republiky do programov a projektov v oblasti vedy a techniky v rámci Európskeho výskumného priestoru v rámci iniciatív COST a EUREKA. Ďalej bola zodpovednou riešiteľkou dvoch medzinárodných projektov, z ktorých prvý bol z oblasti strategického environmentálneho hodnotenia politiky územného rozvoja ČR a SR v roku 2005 – 2006 a druhý URBECO – sa zaoberal udržateľným rozvojom miest a zmiernením negatívneho vplyvu klimatickej zmeny na kvalitu života a mestského prostredia. Doc. Belčáková sa podieľala spoluriešiteľstvom na ďalších 9 medzinárodných projektoch, v dvoch projektoch bola zodpovedným riešiteľom aktivity. Bola zodpovednou riešiteľkou 4 projektov MVTs a spoluriešiteľkou 5 projektov VEGA a 1 projektu KEGA. V súčasnosti je zodpovednou riešiteľkou VEGA projektu: *Identifikácia a hodnotenie významných krajinných štruktúr pre spoločenskú prax.*

Prepojenie s praxou

Doc. Belčáková sa intenzívne venuje aj aplikovanému výskumu a výraznou mierou prispela k riešeniu aktuálnych environmentálnych problémov. Významné sú najmä jej aktivity v oblasti rozvoja metodických postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment – EIA) a najmä strategického environmentálneho hodnotenia (Strategic Environmental Assessment – SEA) pre decíznu sféru, plánovanie a manažment krajiny. Vysoká erudovanosť pri posudzovaní vplyvov na životné prostredie sa naplno prejavila v jej vedeckej monografii Landscape Impact Assessment in Planning Processes, ktorá vyšla v roku 2018 vo vydavateľstve De Gruyter. Publikácia ponúka okrem iného návod na použitie vhodných metód a techník využívaných pri jednotlivých aspektoch hodnotenia. Tiež slúži ako inšpirácia akademickej obci, odborne spôsobilým osobám, plánovacej praxi, Štátnej správe a samospráve v otázkach životného prostredia a územného rozvoja, ako aj občianskym združeniam a verejnosti, ktorí pôsobia v oblasti starostlivosti o krajinu. Okrem rozpracovania metodických postupov posudzovania vplyvov na životné prostredie pracovala na celom rade aplikačných projektov zameraných na posudzovanie stavieb a aktivít na životné prostredie, čím sa aj vďaka nej eliminovali mnohé environmentálne problémy spojené s výstavbou daných stavieb. Doc. Belčáková výraznú iniciatívu vyvinula aj v presadzovaní krajinnoeologických podkladov v priestorovom plánovaní, najmä v súvislosti s územným plánovaním a jeho postavením v systéme plánovania na Slovensku. Zdôraznila potrebu presadzovať práve environmentálne nástroje pri využívaní a manažmente krajiny.

Dôraz na integráciu krajinno-ekologických poznatkov, spoločensko-ekonomických záujmov a environmentálnych nástrojov v kontexte právnych predpisov zdôraznila vo viacerých teoretických a empirických prácach v registrovaných domácich a zahraničných časopisoch.

Súhrnné zhodnotenie celkového profilu

Predstavené výsledky vedecko-pedagogickej činnosti doc. Belčákovej dokazujú, že patrí medzi uznávané vedecké osobnosti s význačným pedagogickým pôsobením. Predložené podklady k inauguračnému konaniu sú dôkazom vysokej profilácie inaugurantky. Jej vedeckovýskumný záber má interdisciplinárny charakter čo je dokumentované publikačnou činnosťou. Na základe posúdenia výsledkov jej práce potvrdzujem, že vedecky a pedagogicky pôsobí v odbore Ochrana a využívanie krajiny a zásadným spôsobom ovplyvnila rozvoj tohto odboru. Doc. Belčáková vytvorila vedeckú školu v oblasti ochrany a manažmentu krajiny a úspešne viedla a vedie doktorandov, ktorí pokračujú v rozvoji jej vedeckých myšlienok, či už vo vedeckej alebo aplikačnej sfére. Jej pôsobenie v početných vedeckých inštitúciách a komisiách svedčí o celoslovenskej i medzinárodnej akceptácii. Odborné a organizačné kvality menovanej sú predpokladom naplnenia aj ďalších požiadaviek akademickej komunity.

Záver

Záverom potvrdzujem, že uchádzačka spĺňa všetky vedecké a pedagogické kritériá stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi a vnútornými predpismi pre vymenúvacie konanie za profesora a získania titulu profesor. Na základe uvedených skutočností

odporúčam,

aby doc. Ingrid Belčáková, PhD. bola v zmysle Vyhlášky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedeckopedagogických titulov vymenovaná za profesora v odbore Ochrana a využívanie krajiny

V Bratislave, 15. 2.2024

prof. RNDr. Zita Izakovičová, PhD.
oponent